

Stavba je bila proračunjena na 18,267.97 K. Mislili so si, da pojde vse nižje, a oddati so jo morali za 3000 K višje, ker je ni hotel nihče prevzeti za proračunjeno ceno. To pa zato ne, ker je šola na griču.

Bilo pa je nekaj mož, ki so že 31. maja 1903. bili menja, naj bi šolo zidali v vasi — v dolini, in sicer zato, da bi stara šola lahko služila za kaplanijo in bi ne bilo treba dvakrat zidati.

Temu mnenju pa se je uprla večina z župnikom Fr. Peščem, češ: »Šola in cerkev skupaj!« Sedaj pa, ko je bila stavba že enkrat oddana, in sicer višji kakor je bila proračunjena, je začelo vreti.

Nasprotniki šol so začeli kleti, da se bo sploh kaj zidalo (ne marajo nikakršnih šol!) drugi zopet vpiti: »Šolo moramo zidati v vasi, zakaj bi zidali dvakrat?«

Pri županu so imeli zborovanje in poslali so deputacijo k deželnemu šol. svetu, odkoder pa niso prišli nič kaj potolaženi. Pripominjamo, da je to protiškolsko deputacijo vodil župan, ki je s tem dovolj karakterizovan! Možje, ki so podpisali vse pogoje, so hoteli pojesti svoje besede. Izgovarjali se bodo, da niso vedeli, da bo vse to toliko stalo. Povemo pa že sedaj, da so jim bili načrti in proračuni 14 dni na razpolago za pritožbo, a se ni nihče pritožil; torej je vse pravomočno.

Župan je zopet sklical protestni shod, kjer so napravili pritožbo in jo podpisali. Podpisal jo je tudi župnik. Ker je bila stavba že oddana in bi morali z zidanjem začeti že 5. junija t. l., so govorili, da bodo prišli in delavce odgnali s silo. Janez Čimperman je pravil, da je mož Anton Godič rekel: »Samo, da je to enkrat iz farovža prišlo!«

Pri seji kraj. šol. sveta je predsednik to povedal župniku ki je pa ravno obratno trdil, da je rekel: »Če ne boste dali miru, pride orožništvo, in če to ne bo zadostovalo pa še vojaštvo.«

Župan pa je trdil, da je tudi on slišal govoriti isto, kar je povedal predsednik. Baje so iskali v farovžu tudi svetov za zadnjo rabuko.

Torej vse je bilo v redu! Stavbo bi imeli že graditi, a bil je še enkrat komisijonalni ogled — zakaj neki?

Okrajni šol. svet in županstvo sta vložila nove vloge, da bi zidali šolo v vasi, a ne na griču. In zato je bil sedaj komisijonalni ogled, da določi prostor za šolo v vasi. Vse bo bolj razumljivo, če navedemo zapisnik seje z dne 13. maja t. l. Predsednik stavi tale predlog: »Šola se zidaj v Robu — v dolini.« Ta predlog utemeljujem sledeče: »Dobil sem pri c. kr. deželnem šol. svetu to-le pojasnilo: Napravite zadostno utemeljeno prošnjo, in c. kr. dež. šol. svet vam ne bo branil zidati šole v vasi.«

Vzrokov za stavbo v vasi imamo mnogo:

1. Zidanje šole na griču je predrago. Dokaz: Za isto oddano vsoto (21.200 K) prevzamejo nekateri posestniki sami zidanje dvorazredne šole v vasi, če bi se njim prepustila stara šola, ki se pa zavežejo, da jo potem proti odškodnini prepuste faranom za kaplanijo.

2. Vzdrževanje šole na griču je in bo sigurno mnogo dražje kakor bi pa bilo v vasi. Zdaj lahko kar diktirajo vsoto za kurjavo in snaženje, kar bi v vasi ne bilo, ker bi se oddalo potom zmanjševalne dražbe. Stavba sama trpi več škode na griču, kakor bi je trpela v vasi.

3. Ozirati se moramo tudi na mnoge zdravstvene ozire, bodi si že v zimskem ali poletnem času; zakaj vsak učitelj,

ki je že kdaj služboval na Robu, lahko potrdi, da dobe otroci razne katare.

4. Šola stoji pod pokopališčem, kar pa že prepoveduje § 2 ministrskega ukaza z dne 19. julija 1875. leta, št. 2868.

5. Učiteljstvo bo gotovo tudi bolj stalno v vasi kakor bi bilo na griču, kar se mora z ozirom na vzgojo in pouk tudi upoštevati.

6. Tudi z ozirom na razne gospodarske interese bi bilo bolj faranom ustreženo, če bi bila šola v vasi.

Predlogu in utemeljevanju je nasprotoval le en član — župnik Franc Pešec.

Končno bodi še povedano, da se je župnik izrazil pri tej seji: »Če bodo zidali šolo, boste pa še meni župnišče, takoj bom prosil za komisijo!«

Te besede nam pravijo, koga bi treba najprej posaditi na zatožno klop. Riba smrdi pri glavil!

Iz naše organizacije.

Štajersko.

Učiteljsko društvo za mariborsko okolico zboruje v četrtek, 6. dne m. julija 1905, ob 10. predpoldne. Vzporod: 1. Zapisnik o zborovanju dne 6. aprila 1905. 2. Dopisi in poročila. 3. Deželna učit. skupščina. 4. Volitev delegatov za Zavezino skupščino v Pulju in delegatov za Lehrerbundovo skupščino. 5. Predlogi in nasveti. Pri tem zborovanju se bo treba pogovoriti o marsičem važnem; prosim da se g. društveni člani na to ozirajo.

Avguštin Požegar,
toč. načelnik.

Učiteljsko društvo za brežiški in sevniški okraj zboruje v nedeljo, dne 2. julija t. l. v šoli v Rajhenburgu. Zborovanje se prične ob 10. uri dopoldne in se vrši po sledečem vzporodu: 1. Odobrenje zapisnika. 2. Dopisi in društvene zadeve. 3. Volitev delegatov za glavno zborovanje »Zaveze« in štaj. »Lehrerbunda«. 4. Predlogi za deželno učiteljsko skupščino (glej št. 3. »Schul- u. Lehrer-Zeitung«). 5. K točki: »Naša stanovanja«. 6. Želje in nasveti. Skupni obed pri Kosarju. Obilne udeležbe pričakuje

Odbor.

Učit. društvo za celjski in laški okraj zboruje dne 2. julija t. l. ob 11. uri dopoldne v okoliški deški šoli v Celju po nastopnem vzporodu: a) Zadnji zapisnik. b) Petje. c) Društvene zadeve in nasveti. d) »Nekaj za učiteljice.« (Govori tov. F. Brinar — Gotovlje). e) Iz šolske prakse. — K obilni udeležbi vljudno vabi

Armin Gradišnik, t. č. predsednik.

Književnost in umetnost.

„Mladi risar!“ »Zvonček« priobčuje že od svojega početka risbe pod naslovom »Mladi risar«. — Namen teh risb je, pokazati mladini, kako je moči s par potezami narisati razne predmete, ljudi in živali; dalje, kako je risati razne scene iz življenja, t. j. kako je moči ilustrirati ta ali oni dogodek, ki ga je otrok doživel sam ali pa je čital o njem. »Mladi risar« je pa tudi pokazal, kako je treba postopati pri slikanju in kako je mešati barve, pokazal je, kako je treba delati prosto s čopičem silhete po naravnih objektih in kako je moči napraviti tudi kompozicije in končno je »Mladi risar« pokazal tudi, kako je risati cvetlice i. dr. po naravi. Vse te risbe so mladini jako ugajale in otroci so se vedno veselili nove številke »Zvončka«, ker so v nji pričakovali zopet kako novo risbo. Sedaj, ko je priobčil »Zvonček« že kakih 19 risb, bi bilo umestno, da se zbero te risbe in izdajo v celotni zbirki. Ta zbirka bi stala le 24 h, zato bi

si jo skoro vsak otrok lahko nabavi. In ker bo zbirka tako urejena, da prične z najlažjimi risbami, ki so deloma izvedene po A. Kullovih risbah za otroke, in prihajajo čedalje težje, bo uporabna za otroke razne starosti. Dodejano bo pa posameznim risbam, kjer je to potreba, tudi navodilo, in otroci si bodo s tem, da bodo imeli te risbe za nekake vzorce, kako je treba to ali ono narisati, pridobili posebno spretnost. Tudi ne bo prav nič škodovalo, če bodo te risbe tudi pre-
risavali, saj je to tuptam celo potrebno, ker pri tem spozna otrok tehniko in si na podlagi te ustvari sam svojo. Sedaj so se otroci posluževali raznih, iz Nemčije importiranih, slabih predlog, po katerih so risali v svojem prostem času za kratek čas in zabavo, zakaj naj bi pa ne segli po domačem blagu in zlasti še, ko bo imel od te izdaje korist tudi učit. konvikt. Prav zaraditega bi bilo umestno, da učiteljstvo deluje na to, da si vsak učenec kupi tako zbirko, po kateri bo delal domače vaje v risanju. Ker je pa upati, da bo to zbirko priporočalo ne le učiteljstvo Kranjske, marveč tudi ono iz Štajerske, Istre in Goriške, bi bilo pač umestno vedeti, koliko komadov približno naj bi se dalo natisniti.*) V ta namen se obračamo do cenjenih gospodičen koleginj in in gospodov kolegov z najvljudnejšo prošnjo, naj blagovolijo vsaj v teku 8 dni povprašati, koliko učencev bi bilo pri volji si kupiti tako zbirko, in potem to število po dopisnici naznaniti gosp. A. Siču v Ljubljani, Bleiweisova cesta št. 13.

Ko se bo zvedelo prilično število, se bo takoj pričelo s tiskom, in ko bo le-ta dovršen, kar se zgodi že do sredi julija, se bo to objavilo v »Učit. Tovarišu«. Potem pa bo najboljša, da bo vsaka šola pobrala od otrok denar in ga poslala obenem z naročilom blagajniku učit. konvikta. Vse to ne bo povzročilo mnogo truda, in če pomisli vsaka koleginja in kolega, da dela s tem ne le za napredek mladine, marveč obenem tudi v korist »Učit. konvikta«, bi bo imel od te izdaje svoj dobiček, bo gotovo vsakdo to delo radevolje napravil.

Ako se bo prvi zvezek lahko spečal, se bo izdal še drugi, ki bo prvega nekako izpopolnjeval. Torej na delo!

Album slovenskih napevov. 50 slovenskih narodnih pesmi za klavir priredil Fran Gerbič. III. zvezek. Cena 3 K. Založil L. Schwentner v Ljubljani. — Prihodnjic več!

Vestnik.

Kolekta poštних znamk za učiteljski konvikt. Iz rogaškega okraja kolekta št. 44, 45, 55 in 56; iz črnomeljskega okraja kolekta št. 5; iz rogaškega okraja kolekta št. 93. Le naprej s kolektami!

Čekovni promet učiteljskega konvikta. (Letnina za l. 1905.) G. Avgust Korbar, nadučitelj v Preserju; g. Josip Korošec, nadučitelj v Mošnjah; g. Ignacij Supan, učitelj v Brežicah; g. Fran Jeglič, nadučitelj na Dovjem. Posamezna okrajna učiteljska društva prosimo, da blagovolijo pri vsaki priliki v smislu znane okrožnice »Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta« delovati na to, da postane vsak učitelj (vsaka učiteljica) član tega prepotrebnege društva. H krati prosimo tudi posamezna okr. učiteljska društva, da sestavijo čimprej imenik (z natančnim naslovom in zadnjo pošto) vseh šolskih in učiteljskih prijateljev dotičnega okraja ter ga pošljejo društvenemu blagajniku, nadučitelju J. Dimniku v Ljubljano, ki bo poslal potem vsakemu poštno položnico s prošnjo, da daruje primerno vsoto za učit. konvikt. Le vsi za enega in eden za vse! Le vsi na krov in na delo za naše sirote in otroke, da pridemo čimprej do zaželjenega cilja!

Učiteljski dobrotniki. »Narodna Tiskarna« v Ljubljani 200 K; »Ljubljanske okolice učiteljsko društvo« na račun pokroviteljine (l. rok) 50 K. Pri tej priliki pripomnimo, da sme imenovati društvo svojega za-

*) Tudi dež. šolske svete bo treba naprositi, da jih priporoči. Uredn.

stopnika v odbor »Društva za zgradbo učiteljskega konvikta« šele tedaj, ko je vplačalo celo pokroviteljino. Živili učiteljski dobrotniki in nasledniki! Bog plati!

Za učiteljico na Viču je imenovana gđ. Ana Podrekarjeva iz Metlike.

Koncert na korist »Učit. konviktu« bo v sredo, dne 5. julija t. l., ob 1/2 9 uri zvečer v Gorici v »Trgovskem Domu«. Uspeh obeta biti v vsakem pogledu sijajen.

Okrajna učiteljska skupščina za postojnski šolski okraj se vrši v Postojni dne 8. julija 1905. Poleg običajnih točk je na dnevnem redu tudi volitev enega delegata učiteljstva tukajšnjega okraja v deželno učiteljsko skupščino, ki se vrši 3., 4. in 5. septembra t. l. v Ljubljani.

»Po starem načinu.« Posnetek tega našega uvodnega članka v 20. šte. je priobčil tudi »Český Učitel«

Zvišanje duhovniških plač. Svoje mnenje glede zvišanja duhovniških plač smo povedali že v 14. letošnji številki. Da se vračamo k temu poglavju, je vzrok to, ker se bavi ravno sedaj naš državni zbor z vladno predlogo o kongruji. Minilo je komaj 8 let, odkar je zvišal državni zbor duhovnikom plače za 4 milijone kron na leto. Do takrat je plačevala država 7 milijonov na leto, odslej plačuje 11 milijonov. Sedaj se poviša državni prispevek za okroglih 10 milijonov. Mi bi ne imeli nič proti temu, ker je nižja duhovščina v primeri z višjo res škandalozno nizko plačana: tukaj beračija — tam milijoni. Vendar moramo povedati takoj, da vkljub tej beračiji ni »Dominusvobiscum« še nikoli stradal kruha, »Etcumspiritu« pa že večkrat. — Ako bi uredila cerkev — ta največji kapitalist! — plače svoji duhovščini tako, kakor so urejene plače državnih uradnikov, bi ne bilo treba državi nakladati novih davkov, da izboljša duhovščini — in to samo katoliški! — plače. Navadno je tako, da plača delavca oni, ki mu delavec služi. Logično bi torej morala plačati svojo duhovščino cerkev, kakor bi n. pr. morala plačati učiteljstvo država. Ali v tem primeru se je zmešalo logiki: duhovščino naj plačuje država, oziroma davkoplačevalci, učiteljstvo pa naj strada še dalje! Cerkev sama je izkazala l. 1900. svojega imetja ogromno vsoto 813,612.301 K (ima ga pa gotovo več) in sicer v zemljiščih in hišah 301,529.953 K, v vrednostnih papirjih 387,273.731 K, v drugače naloženem denarju 70,581.168 K in v drugih vrednotah 54,227.449 K. L. 1900. je imela cerkev dohodkov 60,763.818 K, izdatkov pa 35,521.313 K. Torej so dohodki presegali izdatke za več nego 25 milijonov K. Od l. 1890. do 1900. se je pomnožil cerkveni kapital za 116 milijonov K. Davkoplačevalci so plačali prav v tem času za duhovniške plače 80 milijonov K. Ko bi plačala cerkev teh 80 milijonov iz svojega, bi imela še vedno 36 milijonov čistega prebitka, a država bi teh 80 milijonov lahko porabila za povzdigo šolstva in za saniranje deželnih financ na korist učiteljskim plačam. — Vsi neklerikalni listi pravijo, da bi cerkev lahko sama plačala svojo duhovščino, ne da bi bilo treba nalagati davkoplačevalcem novih bremen. Trdijo, da je vnebovpijoča krivica in drzen atentat na davkoplačevalce, če hočejo zvišati sedaj duhovniške plače z novim davkom. Tak parlament je — tako pišejo neklerikalni listi — za izsesavanje ljudstva, ne pa ljudsko zastopstvo! — Radovedni smo, kakšno stališče bodo zavzeli sedaj naši klerikalni poslanci glede regulacije učiteljskih plač! Ali bosta dr. Šušteršič in učitelj Jaklič še razganjala deželni zbor?

Gasilstvo in učitelji. »Gasilec«, ki ga ureja tovariš nadučitelj g. F. Ks. Trošt, piše: Kakor so učitelji pri raznih drugih društvih, tako tudi ne manjka učiteljev-gasilcev. V naši t. j. kranjski deželi je 142 prostovoljnih gasilnih društev. V teh društvih deluje 41 učiteljev, največ kot tajniki, nekateri tudi kot načelniki. V zveznem odboru sta dva učitelja. Pomisliti je pa, da so gasilna društva tudi v takih krajih, kjer ni šole ali pa kjer je na šoli samo učiteljica.

»Edinost« z dne 18. t. m. pohvalno omenja naš zadnji uvodni članek o tržaškem slovenskem šolskem vprašanju.

Spevoigro »Letni časi« smo uprizorili oba binkoštna praznika na dvorazrednici v Zagorju na Notranjskem in jo tako praktično preizkusili. V zadnji številki »Popotnika« pa čitam kritiko o tej lepi igri in bojim se, da bi ta kritika